

SORTLAND KOMMUNE

Ressurskommune for universell utforming
2009-2013

Rapportering 2013

15. februar 2014

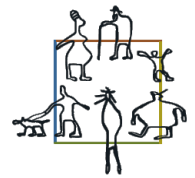

Hovedinngang til Sortland ungdomsskole i Skolekvartalet

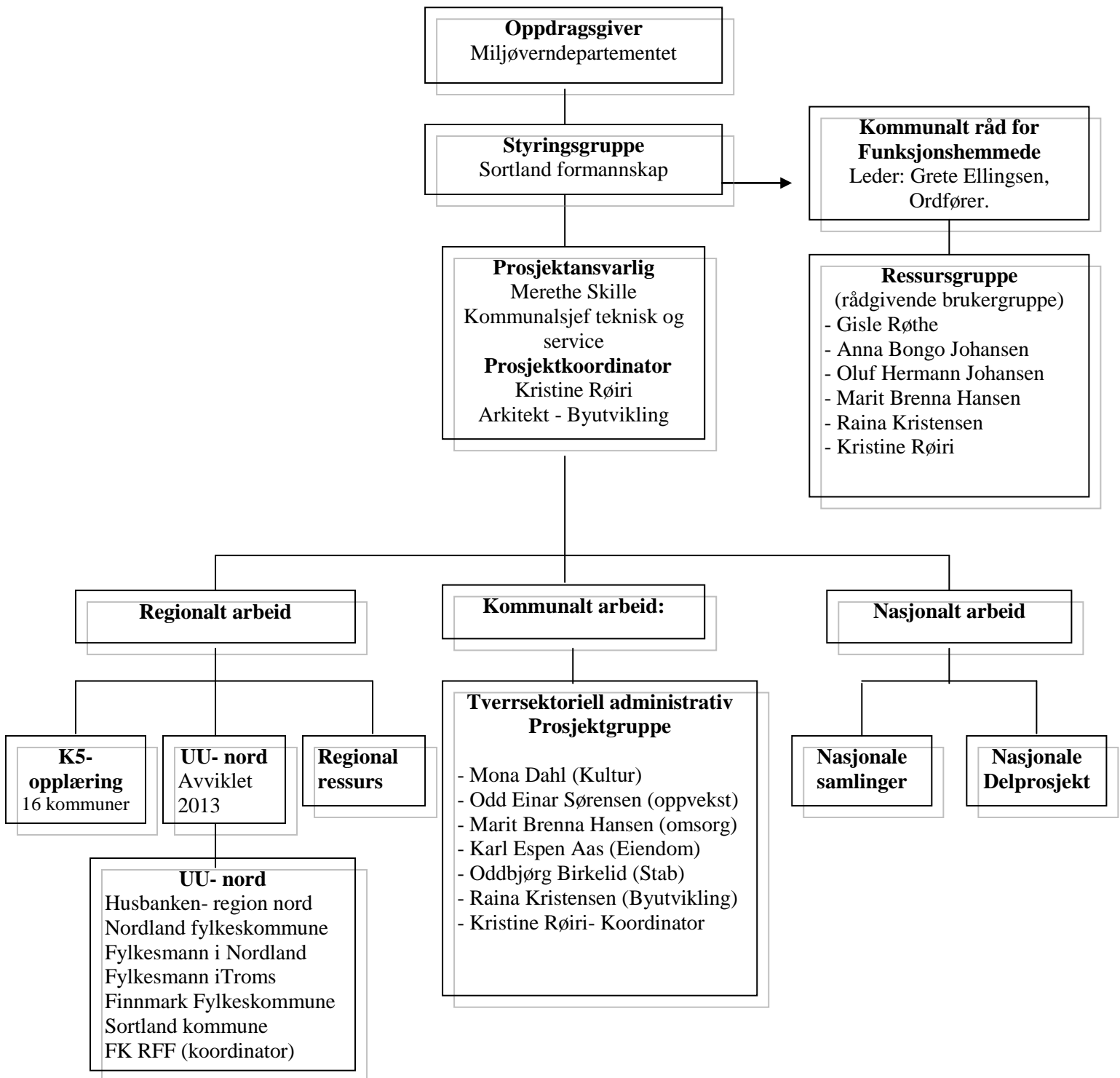
1.Bakgrunn

Sortland kommune deltok i perioden 2005-2008 som en av 17 pilotkommuner for universell utforming, et nasjonalt prosjekt koordinert av Miljødepartementet. Ny nasjonal handlingsplan for universell utforming, "Norge universelt utformet 2025" ble lagt fram i 2009, med en planperiode fra 2009 til 2013.

I november 2009 fikk Sortland status som en av 13 ressurskommuner i landet. Dette er en del av handlingsplanens tiltak K1; Nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming av fylker og kommuner. Målsettingen er å utvikle universell utforming som strategi i regional og kommunal planlegging og forvaltning.

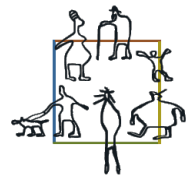

2. Organisering og forankring

A. Prosjektansvarlig og koordinator

Prosjektet er lagt til Teknisk og service, fagenhet Byutvikling. Enhetsleder er prosjektansvarlig. Prosjektkoordinator er ansatt på fagenhet Byutvikling som arkitekt og planlegger, der ca 20 % av stillingen går til dette arbeidet. Prosjektkoordinator sitter som fast medlem av RFF.

B. Styringsgruppe.

Formannskapet, som det faste utvalget for plansaker, er politisk styringsgruppe for prosjektet. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne (heretter RFF) møter med fast representant i planutvalget. Ordføreren er leder for RFF.

C. Prosjektgruppe og tiltaksplan

Med utgangspunkt i at kommunens ulike enheter (virksomheter) har et selvstendig ansvar for uu innenfor sitt fagområde, ble det høsten 2010 opprettet en tverrsektoriell prosjektgruppe bestående av en representant fra enhetene: Stab, Omsorg, Kultur, Oppvekst, Eiendom, Kommunalteknikk og Byutvikling . Prosjektkoordinator leder gruppen.

Prosjektgruppa har utarbeidet en Tiltaksplan. Tiltaksplanen gir en oversikt over hvilke strategier og konkrete tiltak hver enkelt enhet vil arbeide med for å oppnå bedre tilgjengelighet, og etter hvert universell utforming i egen virksomhet. Kompetanseheving er et viktig tiltak på alle enhetene. Planen er dynamisk og oppjusteres hvert år. Etter hvert som kompetansen om uu øker, vil det være naturlig at flere tiltak kommet inn i planen.

D. Uu-ressursgruppe

Våren 2010 ble det opprettet en UU-ressursgruppe bestående av brukerrepresentanter organisert under RFF. Ressursgruppa jobber med konkrete planer og prosjekter, samt deltar på befaringer. Arbeidet rapporteres til RFF.

Forankring og rapportering.

Den tverrsektorielle prosjektgruppa, er forankret hos Rådmannen. Det skal rapporteres til Rådmannen og hans ledergruppe. Tiltaksplanen legges frem for Rådmannens ledergruppe, Formannskapet og RFF.

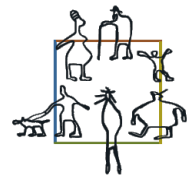
Det rapporteres årlig om arbeidet med uu til styringsgruppen. Arbeidet med universell utforming er godt forankret i kommuneplanens samfunnsdel og andre overordnede styringsdokumenter og etter hvert i øvrige arealplaner, veiledere og rutiner.

3. Metode

Frem til høsten 2010 var uu-arbeidet i kommunen i stor grad avhengig av at prosjektkoordinatoren tok initiativ til å drive ulike prosjektet fremover. Dette kunne være registrering av kommunale bygg, utarbeide kommunale standarder, organisere befaringer og kursing, følge opp bygg og planer, påpeke feil og mangler osv. Ulike sektorer ble da involvert underveis, men sjeldent ut i fra eget initiativ. Det har tidvis vært et problem å få enkelte enheter til å sette av ressurser og prioritere arbeidet med uu.

Høsten 2010 omorganiserte vi prosjektet, og opprettet den tverrsektorielle prosjektgruppen Dette har ført til at de ulike kommunale sektorene selv er ansvarlig for oppfølging av sine tiltak. Koordinator er sekretær, tar initiativ til møter og følger opp.

Gjennom denne organiseringen blir koordinator en *ressurs* heller enn en *vaktbikkje*. Dette er positivt og gir et godt samarbeid og mulighet til å nå mye lengre. Når de ulike sektorene tar selvstendig ansvar vil også prosjektet ha langt større mulighet til å være selvgående etter at prosjektperioden er over i 2013.

4. Oppnådde resultater

I forhold til hovedmålene i Regjeringens handlingsplan

Til hovedmål 1 a- d

"Ta imot besøk fra andre kommuner, veilede og formidle erfaringer, dele prosjekteringsverktøy og standarder. Få frem gode eksempler på uu, spesielt gjennom Skolekvartalet."

- Sortland har fått en del henvendelser fra andre kommuner i regionen, gjerne om prosess knyttet opp til konkrete prosjekt, medvirkning og kommunale standarder. I 2013 har det vært færre besøk enn tidligere, dette er nok tilfeldig, for det er allerede planlagt besøk for 2014. det betyr at Sortland vil fortsette med å ta imot besøk og vise prosjekt som en naturlig del av uu- arbeidet i kommunen, selv om den formelle perioden er over.
- Skolekvartalet med tre skoler, nærmiljø-anlegg og idrettshall er vårt uu-signalprosjekt. Det fungerer som et eksempelprosjekt både på bygg og uterom, med konkrete resultater og en dokumentert prosess. Siste del av uteområdet ferdigstilles sommer 2014.
- I tillegg har vi jobbet med et nytt Signalprosjekt: Kulturfabrikken. Det er et lavterskel kulturhus med bibliotek, kulturskole, frivilligsentral mm, som skal stå ferdig i mars-2014. Dette blir en regional og lokal møteplass der uu har stått i fokus både inne og ute. Det har vært en svært aktiv medvirkningsprosess, og dette vil bli vårt nye eksempelprosjekt for kommuner som kommer på besøk.
- Vi benytter erfaringer og eksempler fra konkrete prosjekter i Sortland, metodene og organisering av uu-prosjektet, når vi holder foredrag i andre kommuner og i regionale fora.
- Mars 2013 ble det holdt et Byromsseminar på Sortland med deltagelse fra hele Nordland. En del av dette var en utstilling med masteroppgavene til 36 landskapsstudenter. Universell utforming lå som grunnleggende premiss for oppgavene som i hovedsak var utforming av byrom på Sortland. Oppgavene ligger tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Til hovedmål 2:

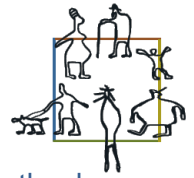
Sortland skal være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for uu.

- Sortland deltar på alle nasjonale samlingene, der vi bidrar aktivt med innspill i diskusjonene. Sortland har bidratt med to bygde eksempler til avslutningsrapporten (Skolekvartalet og Rådhuset).
- Sortland kommune var med i programkomiteen for avslutningskonferansen på Hamar 2013.
- Sortland deltar i et delprosjekt "Free yourself" om friluftsområder, sammen med 4 andre ressurskommuner. Prosjektet startet opp etter samlingen i Drammen februar - 13 og er nå i gjennomføringsfasen.

Til hovedmål 3 og 4:

Samarbeide med Regionale myndigheter (Nfk, Husbank med mer) om kompetanseheving og formidling. Være pådriver og ta initiativ til å sette UU på dagsorden i ulike nettverk og samarbeidsfora.

I 2013 har Sortland kommune ikke samarbeidet direkte med regionale myndighet, foruten å møtes for å avslutte og oppsummere UU- Nord arbeidet. Det er imidlertid planlagt et

regionalt seminar på Sortland 20. mars 2014 for de Kommunale RFF i Vesterålen. Sortland kommune og Fylkeskommunen samarbeider om dette.

Til hovedmål 5.

Informasjon om universell utforming på nettside og i lokale media.

Vi har hatt en del oppslag om universell utforming dette året i lokalavisa. Vi ser en tydelig tendens til at det skjer ting uten at vi i uu-prosjektgruppe eller RFF har medvirket til dette. Dette er viktige og positive signaler, der vi ser at pressen og sortlandssamfunnet som helhet har en høy bevissthet og interesse for universell utforming. Et eksempel fra sist uke er elever fra VGS som var på befarings med rullestol i sentrum, som en del av utdanninga. De fikk god pressedekning, der elevene kom med viktige og reflekterte uttalelser. Denne type oppslag ser vi som svært viktig, og et signal på at både det nasjonale og lokale arbeidet i K1 har gitt frukter.

5. Økonomi

Sortland kommune har mottatt kr. 122.500,- i prosjektmidler fra MD i 2013. Den største delen av midlene ble også i 2013 brukt til å dekke lønnsutgifter til prosjektkoordinator. (kr 80.000,-) For Sortland går det også mye penger til reising, men reisekostnadene er holdt nede med å bestille de rimeligste billettene, så tidlig som mulig.

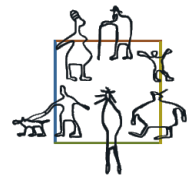
Prosjektmidler K1 2013

Sortland kommune har sammen med 4 andre ressurskommuner deltatt i prosjektet "Free yourself". Det ble tatt initiativ til prosjektet i samlingen i Drammen for et år siden. Prosjektet skulle gjennomføres i løpet av 2013. De ble bevilget kr 300.000,- til prosjektet, som skulle benyttes til samlinger med erfaringsutveksling og kunnskapsøking mellom de 5 kommunene. Det er avholdt flere samlinger og midlene er benyttet til reising, forelesere og lignende. I budsjettet til Sortland er det satt opp kr 60.000,- i forbindelse med dette prosjektet, for å synliggjøre Sortlands andel. Det skal lages egen avslutningsrapport for prosjektet, der også økonomien fremkommer. Midlene skal ikke benyttes til gjennomføring.

Sortland er nå i gang med gjennomføring av fase 1. av vårt prosjekt "Selnesstien friluftsområde- universelt utformet". Skilting finansieres av Friluftsrådet og Gjensidigstiftelsen mens bygging av gapahuk og bål plass gjøres i samarbeid med Sortland VGS - byggfaglinjen. I fase 2 skal søkes eksterne midler for belysning, toalett og oppgradering av stien.

6. Gevinstrealisering Nytteverdien

- Kompetanseheving lokalt og regionalt:
Det blir gjort en kontinuerlig kompetanseheving innad i organisasjonen i kommunen. Det er åpenbart at dette har stor nytteverdi, kunnskap og forståelse for uu er grunnleggende for å jobbe med dette tema. Flere kommuner i regionen har også en bevist holdning og fokus på universell utforming i byggeprosjekter. Sortland kan ha vært en inspirasjonskilde til dette, men
- Skolekvartalet som signalprosjekt:
Alle involverte parter (planleggere, entreprenører, myndighet og brukere), har gjennom arbeidet i dette prosjektet fått kjennskap til uu.
- Oppgradering av eksisterende kommunale bygg.
Prosjektansvarlig for det enkelte bygg, vaktmester, rektor mfl. har sammen registrert mangler og diskutert løsninger for ulike bygg. Dette har gitt stor kunnskapsøking og eierforhold til problemene og mange endringer. Mange tiltak er nå gjennomført og satt i

gang. Her nevnes spesielt Rådhuset, en fredet bygning som har fått heis, rampe, nye toaletter, skilting, døråpnere mm. Universell utforming av Rådhuset og eksisterende skolebygg er viktige eksempel som viser at kommunen selv tar ansvar også i gamle bygg.

Videre utnyttelse av resultatene. (her nevnes kun noe)

- Ved ferdigstilling av Skolekvartalet og Kulturfabrikken vil vi benytte dette til eksempler for andre kommuner. Med disse to store byggene, sammen med oppgradering av Rådhuset og rehabilitering av flere skolebygg har vi gode eksempel på ulike typer bygg og prosesser som vil være relevant for de fleste kommuner i vårt fylke.

6. Endringer og tillegg

Prosjektkoordinator har måttet sette av mer enn forventet tid til overordnet planarbeid i kommunen. Dette har ført til at vi benyttet en annen prosjektleder for delprosjektet "Free yourself". I etterkant ser vi at dette har vært positivt, da denne prosjektlederen har fått god kjennskap til uu-nettverket og de andre ressurskommunene i prosjektet, som hun vil benytte videre. Kompetansen spres videre i kommunen. ☺

7. Prosjektfaglig evaluering

Vi er fornøyd med den endringen som ble gjort i organisering av prosjektet høsten 2010 med opprettelsen av en tverrsektoriell prosjektgruppe. Vi har fått flere engasjerte enheter som tar selvstendig ansvar. Den tverrfaglige prosjektgruppa og Rådmann bestemte før jul at prosjektgruppa skulle videreføres også etter 2013.

Arbeid i egen kommune.

Sortland har vært pilot- og ressurskommune for universell utforming siden 2005, det betyr ikke at vi ikke fremdeles må bruke mye ressurser på å jobbe internt i kommunen. Foruten å jobbe med rutiner, veiledere, standarder osv har vi jobbet spesielt med å forbedre eksisterende kommunale bygg; M/ ombygging, heis, toaletter, nye atkomster, skilting, osv. Her gjøres en kontinuerlig og langsom jobb, slik at vi når målet i 2025. I tillegg er det stor fokus på uu i nybygg og uterom.

- **"Kulturfabrikken- en møteplass for alle"**

Kulturfabrikken er et lavterskel kulturhus med flere saler, blackbox,, kino, bibliotek, museum, skal stå ferdig april 2014. Her har universell utforming stått i fokus- med stor grad av medvirkning. Dette skal bli et sted alle brukere i regionen skal føle seg velkommen, og vil bli vårt nye uu-signalprosjekt.

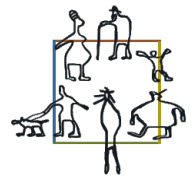
- **Heis i fredet Rådhus**

Sortland kommune har et av de få fredede 50-talls bygg i landet – vårt ærverdige Rådhus. – med en kommunestyresalen i 3. etg. som ikke har vært benyttet på 6 år. Nå har rådhuset fått ny heis, rampe og toaletter. En lang, utfordrende og dyr prosess- med et vellykket resultat!

- **Oppgradering av skoler etter kartlegging:**

- Oppgradering og tilrettelegging Sigefjord skole
- Oppgradering og tilrettelegging av Holmstad skole
- Oppgradering og tilrettelegging av Holand Skole
- Oppgradering og tilrettelegging av Sortlandshallen, svømmehall og idertshall.

Det er lagt en strategi for tilrettelegging av alle kommunale bygg som oppgraderes kontinuerlig.

- Uteområder:

Vi jobber med 3 viktige nærmiljøanlegg som er universell utformet og ferdigstilles i 2014,

- Bjørklundparken
- Skolekvartalets uteområder
- Kulturtorget

8. Dokumentasjon og vedlegg

Vi har tidligere sendt ved dokumentasjon av to viktige prosjekter for Sortland: Skolekvartalet og Rådhuset. Dette er begge prosjekt som er presentert i sluttrapporten fra K1 "Nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming av fylker og kommuner. Erfaringer og eksempler." Vi ser derfor ikke nødvendigheten av å dokumentere dette på nytt her.

Sortland kommune vil i april -2014 åpne Kulturfabrikken, som tidligere nevnt. Her har uu-vært i fokus, og vi sender gjerne dokumentasjon av dette prosjektet når det står ferdig, dersom det er ønskelig. Vikan også gjerne dokumentere uteområdene når de står ferdige.

Kristine Røiri /15.02.2013